

De veelkleurige wijsheid van God

De zegen van de omgekeerde zendingsbeweging

Tijdens mijn zomervakantie in Zuid-Duitsland las ik een opmerkelijk berichtje in de *Allgäuer Zeitung*: ergens in een klein plaatsje in Beieren nam een *Indiase* rooms-katholieke priester afscheid van zijn parochie. Hij had na aankomst in Duitsland vier jaar in die kleine gemeenschap gediend en werd nu overgeplaatst naar een andere parochie in Duitsland. Volgens het bericht was men zeer tevreden over de geestelijke en hij werd dan ook lovend toegesproken door de burgemeester van het dorp. Wat zal deze Indiër trouwens gedacht hebben bij de Beierse bierfeesten en geroosterde speenvarkens? Hij heeft zich blijkbaar goed kunnen aanpassen, want zijn opvolger was opnieuw een kandidaat uit India.

Zou de kerk in Nederland er over tien, twintig, vijftig jaar zó uit kunnen zien? Kleine gemeenschappen van blanke én anders gekleurde Nederlanders die zich laten leiden door een voorganger uit India, Argentinië of Nigeria? Het zou zo maar kunnen. Eerlijk gezegd, *hoop* ik ook wel dat de kerk van de toekomst die vorm krijgt, want het lijkt me heel gezond en nodig dat we onze diepgewortelde tradities – gereformeerd, evangelisch of wat-dan-ook – eens goed in het tegenlicht houden. Wij vinden het vrij gemakkelijk om ‘heidense praktijken’ aan te wijzen bij christenen op het zuidelijk halfrond: voorouderverering, bezoek aan de medicijnman en *prosperity gospel*. Maar durven wij zelf ook in de spiegel te kijken die broeders en zusters in de wereldkerk ons voorhouden? Of worden we te veel verblind door individualisme, vooruitgangsgeloof, de nadruk op emotie en het recht op geluk? Dat zou zo maar kunnen.

Natuurlijk krijgt het Evangelie gestalte in een bepaalde taal en cultuur. Lokale tradities, vormen en kleuren horen er helemaal bij. Dat is ook het mooie van het christelijke geloof. Tegelijkertijd is dat Evangelie ook altijd weer een kritische factor. Lees de profeten en de brieven van Paulus er maar op na. Juist contacten en relaties in de wereldkerk kunnen ons scherper in contact brengen met die kritische factor. In dit verband pleit ik voor een herwaardering van de crossculturele missionaire werker. Zendingswerkers zijn bruggenbouwers en kunnen – als ze dat wijs doen – ook een ‘profetische taak’ vervullen. Ik sprak een poosje geleden een Afrikaanse zendingswerker in Nederland. Hij zei: “Nederlanders kunnen de hele avond voor de tv zitten, maar een paar uur meedoen aan een gebedsbijeenkomst, dat kunnen ze niet!”.

De kerk van de toekomst waar ik van droom is een veelkleurige kerk die weer durft te vertrouwen. Voor mij zijn de structuren en vormen van ondergeschikt belang. Waar het ten diepste om gaat is of de kerk van de toekomst de opgebouwde zekerheden (financiële reserves, de eigen theologie, het succesvolle gemeentegroei model) durft los te laten en radicaal durft te vertrouwen op God. Daarnaast gaat het om een *veelkleurige* kerk. Ik vind het een probleem van onze tijd dat in veel gemeenten de leden zo ontzettend hetzelfde zijn. De Nederlandse kerk is *grosso modo* een middenklasse kerk en daarmee doen we onszelf te kort. Juist in het contact met ‘de ander’, de vreemdeling, gaan we meer ontdekken van onszelf en van Gods genade. Waarom verloopt het contact tussen Nederlandse en migrantenkerken in Nederland zo moeizaam? Is het omdat we best tevreden zijn met de gemeente zoals die nu is en het liever ‘eenduidig’ houden? Daarmee missen we wel de boot.

Efeze 3 is hierbij mijn inspiratiebron. De genade van God is niet alleen voor de joden, maar ook voor de heidenen. Gods genade is niet smal, beperkt of mono-cultureel! Integendeel, via de gemeente wordt de veelkleurige wijsheid van God bekend gemaakt aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten (Efeze 3:10). Over de betekenis van die hemelse gewesten moeten we maar eens doorpraten met christenen uit het Zuiden die de geestelijke werkelijkheid minder hebben dichtgetimmerd dan wij in het Westen. Wat is dan die veelkleurige wijsheid? Met die vraag kan de

kerk van de toekomst (opnieuw) aan de slag. Ik geef een voorzetje: dat is een blanke en een gekleurde Nederlander die samen avondmaal delen. Dat is een gemeente waar onder- en middenklasse groepen samenkomen. Dat is een 'Nederlandse' en een migrantenkerk die samen een voorganger delen. Dat is een gemeente die ouderen respecteert. Dat is een gemeente waar jongeren serieus genomen worden. Dat is een gemeente die geen evangelisatiecommissie heeft, omdat elke christen een aanstekelijk christen is.

Is dit dan een gemeente waar mensen bij willen horen? Ik denk van wel, omdat het om de kern van het Evangelie gaat: genade. Die vraag vind ik eerlijk gezegd niet eens zo heel belangrijk. Het gaat erom dat de kerk de nabijheid van Gods Koninkrijk duidelijk maakt, in woorden en daden.

Hoe bereiken we dit ideaalbeeld van een veelkleurige kerk? Is het wel realistisch? Ik denk het wel. Het zal rechtsom of linksom gaan gebeuren. Het ene scenario is dat de kerk wordt *gedwongen* tot verandering vanwege kerkverlating en teruglopende financiële middelen. Dit gebeurt al bij de Protestantse Kerk in Nederland en anderen zullen volgen. De crisis in de kerk zal een vernieuwing brengen. Het andere scenario is dat een gemeente ervoor gaat *kiezen* om deze weg te gaan. Dat is natuurlijk het meest aantrekkelijke. Ik zie verschillende gemeentestichtingsprojecten die hierin het voortouw nemen.

We hebben de middelen om een veelkleurige kerk te worden. Aan geld en menskracht ontbreekt het ons niet, maar hoe verbreiden we deze visie? Ik verwacht dat migrantenkerken in Nederland ons hierbij kunnen helpen. Veel migrantenvoorgangers zijn naar Nederland gekomen met de passie om het Evangelie te delen met Nederlanders. Vanwege allerlei redenen zijn veel voorgangers teleurgesteld geraakt. De missioloog Johannes Verkuyl zei in 1991 al: "... ik hoop dat vrienden van andere continenten ons in het Westen zullen helpen om de christelijke minderheid bij te staan het zwaarste zendingsveld te bereiken: de Noord-Atlantische wereld." Als het ons lukt om de passie van deze 'omgekeerde zendingsbeweging' aan te boren, dan zullen ze in de hemelse gewesten nog staan te kijken van de enorm rijke schakeringen in de Nederlandse kerk!

Jaap Haasnoot
December 2009